

دارد. پیش از بازداشت شهردار منطقه یک در اسفندماه سال گذشته و آن طور که «ایرنا» نوشته است، شهردار منطقه سه بندرعباس هم با همین جرم دستگیر و سرپرست شهردار منطقه ۲ این شهر هم اوایل زمستان سال قبل به این سمت منصوب شد. تغییرات و دستگیری‌های انجام شده در سه منطقه شهرداری بندرعباس در مدتی کوتاه عاملی بود تا بار دیگر بسیاری از مردم به دلایل ناکارآمدی در شهر توجه کنند که از جمله این موارد دریاخواری و تجاوز گسترده به حریم خلیج فارس بود. آن طور که فروردین ماه امسال مجید وفادار، مدیر کل محیط زیست استان هرمزگان با اشاره به ساخت و سازهای گسترده در حریم ۶۰متری دریا توسط دستگاه‌های اجرایی به یکی از رسانه‌های محلی استان گفت: «اسکله صیادی هرمز، پلاژ زنان، بازار ماهی‌فروشان، آکواریوم کیشکن و یادمان شهدای ایرباس مشکل زیست‌محیطی دارند و ما چهارسال است درباره این ساخت و سازها مخالفت و نظر خود را به دادستانی اعلام کرده‌ایم. همچنین اسکله نخلی‌شکل در محله نخل ناخدا، شهر بازی خصوصی، مجتمع فرهنگی - هنری فدک، آب شیرین کن و هتل گردشگری از جمله طرح‌های دولتی است که مجوز احداث آنها در حریم دریا صادر شده است و با صرف میلیاردها هزینه هم اکنون در میانه کار غیرفعال مانده است. ساخت و ساز غیراصولی و خارج از عرف در حریم دریا آثار سوئی بر محیط زیست آبریان و دریا دارد و موجب انقراض گونه‌های دریایی، که زیستگاه‌شان در نوار ساحلی است، می‌شود.»

این درحالی است که بحث دریاخواری در سال‌های گذشته هم بارها مطرح بوده و در سال ۹۴ محمدصادق اکبری، رئیس کل دادگستری هرمزگان درباره پرونده فروش اراضی فرودگاه قشم، خشکاندن دریا در شهر درگهان و بازار ماهی‌فروشان بندرعباس صحبت کرده بود؛ صحبت‌هایی که هنوز و بعد از گذشت پنج سال همچنان به‌عنوان مشکلات عمده شهری مطرح می‌شوند.

مشکلات شهر بندرعباس درحالی برای مردمش دغدغه جدی شده است که آنها بندر را یکی از قطب‌های اقتصادی مهم کشور می‌دانند که گمرک این بندر در طول سالیان گذشته توانسته بسیار درآمدزا باشد و حالا لازم است پولی که به این شهر می‌آید به‌درستی و بنا بر خواست مردم هزینه شود. چنانکه ابوالفضل اکبریور، میزان درآمد گمرکات هرمزگان را در ۹۸ حدود ۱۲۰هزار میلیارد ریال دانسته بود که بیشترین درآمد گمرکات کشور در سال گذشته بوده است: «درآمد این گمرک از سال ۹۵ تا ۹۸؛ در حدود ۷۸ درصد افزایش داشته است.»

اما برای مردم این افزایش درآمد تنها زمانی معنا پیدا می‌کند که فضای شهری‌شان درست شود و توسعه نامتوازن از بین برود. پساب فاضلاب دیگر به خلیج فارس نریزد و از آن مهم‌تر کشتی‌های صید ترال که ماهی‌های دریا را درو می‌کردند، دیگر به شهرشان نزدیک نشوند تا صیادان باقی‌مانده همچنان نانی برای خوردن داشته باشند.

بی‌توجه به مطالبات مردمی

فاطمه جراره، عضو شورا در پاسخ به «شهرود» می‌گوید فرصت صحبت ندارد یا کیانوش جهانخش، دیگر عضو شورا که به «شهرود» می‌گوید بر اساس پروتکلی که به آنها ابلاغ شده فقط به تماس تلفن ثابت پاسخ می‌دهد، نه تلفن همراه و وقتی می‌گوییم به دلیل کرونا دورکاری می‌کنیم، دیگر پاسخی به تلفنش نمی‌دهد. اما در این میان، اسلام باوقار، از جمله اعضای شورا است که به پرسش‌های «شهرود» پاسخ می‌دهد و در پاسخ به این سوال که چرا روند توسعه شهر تا این میزان تغییر ایجاد کرده و مردم از این وضع ناراضی هستند، می‌گوید: «در بسیاری از موارد چاره‌ای جز این نبوده.» او هم مانند نگاه‌های غالب دیگر درباره شهرسازی معتقد است ساخت خیابان‌های جدید و تغییر در بافت قدیمی از جمله وظایف شهرداری است که باید انجام می‌گرفته و نمی‌توان به سایر مشکلات به دلیل کمبود منابع مالی پاسخ داد: «عمده مشکلات ما بحث درآمد و اعتبارات است. در چندسال گذشته با کاهش درآمد شدید مواجه شدیم و با وجود این توانستیم کارهایی برای شهر انجام دهیم. من سال ۹۳ که وارد شورا شدم در حدود ۴۷ درصد بافت فرسوده داشتیم و بر همین اساس در حدود نیمی از درآمد شهرداری به ساخت‌وساز در این مناطق اختصاص یافت و در حدود ۳۵ خیابان جدید در محلات قدیم بازگشایی کردیم.» او همچنین بحث جاده‌کشی کنار ساحل را از جمله مواردی می‌داند که می‌تواند جلوی تخریب ساحل را بگیرد و در پاسخ به این پرسش که آیا این کار دریاخواری است هم می‌گوید: «در حال حاضر در شرق بندر هم یک جاده ساحلی در حال احداث است.»

به گفته او، از زمانی که شهرداری‌ها مستقل شدند، یعنی دهه ۷۰ تا چندسال قبل، درآمد شهرداری ۷۰ میلیارد تومان بود، اما طی هفت سال بودجه به هزار میلیارد رسید، اما اگر بندرعباس بخواهد به ایده آل‌هایش دست یابد باید سه تا چهار هزار میلیارد تومان پول داشته باشد و در حال حاضر هم ۵۰ درصد بودجه صرف کارهای عمرانی می‌شود. باوقار همچنین می‌گوید مسأله ورود پساب تصفیه‌خانه شهر بندرعباس به خلیج فارس به شورای شهر ربطی ندارد و آنها چند باری پیگیر این ماجرا از سازمان آب و فاضلاب بوده‌اند اما تاکنون به نتیجه نرسیده‌اند: «این مشکل به سازمان آب و فاضلاب و آب منطقه‌ای مربوط است. هرکدام به دیگری می‌گویند و مسئول است و کسی مسئولیت نمی‌پذیرد. از سویی چندسال قبل بحث ساماندهی را مطرح کردیم و گفتیم این پساب را تصفیه و برای فضای سبز شهری استفاده کنیم، اما استقبال نشد و حالا می‌گویند بیا باید انجام دهیم اما پیمانکاری انتخاب کرده‌اند که قیمت بالایی می‌گویند و برای شهرداری نمی‌صرفد.» او توپ را به زمین استانداری می‌اندازد و در پاسخ به این سوال که باید بخشی از هزینه عمرانی به این مسأله اختصاص داده شود، می‌گوید: «سامان دادن به این وضع حالا دیگر در حیطه شورای شهر نیست و استانداری باید وارد عمل شود.» او یکی از دلایل ساخت‌وسازهای بی‌قواره‌را که اصالت و قدمت شهر را برهم زده شخصی بودن املاک افراد و ناتوانی سازمان میراث فرهنگی برای خرید آنها می‌داند و در پاسخ به چرایی خراب کردن بازار ماهی‌فروشان و ساخت مجتمع جدید در آن که فضای بندری ندارد هم می‌گوید: «۲۰ سال قبل این بازار ساخته شده بود، اما نادرست. حالا دوباره اصول بهداشتی ساختیمش!»

مرتضی نیک‌نهاد

بندرعباسی‌ها با راه‌اندازی هشتگ «بندرعباس من کجاست؟» از مشکلات شهرشان می‌گویند

بادگیرها خراب شدند ساحل از دست رفت

عضو شورای شهر بندرعباس: مسأله ورود پساب تصفیه‌خانه شهر بندرعباس به خلیج فارس به شورای شهر ربطی ندارد و آنها چندبار پیگیری این ماجرا از سازمان آب و فاضلاب بوده‌اند اما تاکنون به نتیجه نرسیده‌اند

با پدرش که در اواخر دهه ۸۰ عضو شورای شهر بندرعباس بوده، صحبت کرده؛ چه آن سال‌ها و چه سال‌های اخیر اما می‌گوید نگاه مسئولان در هر ققامتی که باشند، فقط به توسعه کالبدی محدود است و چیز دیگری از شهر برایشان مهم نیست: «در حریم ۶۰ متری خلیج فارس ساخت‌وساز کردند، جاده ساختند و پارک و مجتمع تجاری. تمام این کارها غیرقانونی بود و با وجود این ادامه پیدا کرد و هنوز هم ادامه دارد.»

بندر، ساحل و صدف‌هایش را گم کرد و حالا برای شهرام مهم است که مردم راجع به گمشده‌هایشان در این شهر حرف بزنند و با وجود آنکه مسئولان سعی می‌کنند صدایشان را نشنوند، آنها برای این دیده‌شدن تلاش می‌کنند از آنها بپرسند: «بندرعباس من کجاست؟»

آنها که از بندرعباس‌شان می‌پرسند فقط ساکنان قدیمی شهر نیستند. سوزان هم در پنج‌سال گذشته که از محمودآباد مازندران راهش به جنوب باز شده، بارها دلش خواسته بندرعباس را شهری از آن خودش ببیند. با تعلق عمیق و بدون مشکلات فعلی‌اش: «کمبود امکانات در شهری چون بندرعباس که قطب اقتصادی کشور است، خیلی به چشم می‌آید. این شهر درآمد شهرهای دیگر کشور را هم تولید می‌کند اما نه سیستم پسماند درستی دارد و نه سیستم فاضلاب اصولی. مردم به راحتی نمی‌توانند کنار ساحل بروند؛ چراکه بوی فاضلابی که به خلیج می‌ریزد، به آنها این اجازه را نمی‌دهد.» او چندوقت قبل حاشیه‌نشینی را در شهر دید که چندین دهه است از جنوب کرمان به پشت بازار شهر آمده‌اند. چادر برپا کرده‌اند و حاشیه‌نشینی در بدترین شکلش را داخل شهر تجربه می‌کنند. کسانی که شناسنامه ندارند و پیگیری‌های سوزان و دوستانش از استانداری هم نتیجه‌ای در برنداشت: «استانداری گفت اینجا اهل کرمانند و ما به آنها شناسنامه نمی‌دهیم. نمی‌خواهیم جزو جمعیت استان هرمزگان به حساب بیایند اما مگر می‌شود چنین نگاهی داشت؟ این افراد داخل شهرند، بی‌هیچ امکاناتی.» او می‌گوید تلاش‌های او و دوستانش برای این افراد که حالا بیش از ۳۵۰ نفر شده‌اند، هیچ نتیجه‌ای نداشته. مانند تلاش‌ها و درخواست‌هایشان از شورای شهر و شهرداری برای حل مشکل پسماند شهر و ریختن فاضلاب به دریا هم همین‌طور: «صدای ما شنیده نمی‌شود اما ما می‌پرسیم بندرعباس ما کجاست؟»

دریاخواری ادامه دارد

هفته گذشته بود که علی صالحی، رئیس کل دادگستری استان هرمزگان از بازداشت شهردار منطقه یک بندرعباس به اتهام فساد مالی خبر داد. به گفته او، به همراه او، سه نفر دیگر هم با عناوین اتهامی مشابه دستگیر شده‌اند و برای این متهمان قرار تأمین کیفری صادر شده و تحقیقات تکمیلی در این باره ادامه

از بادگیرهای بندرعباس جز چند عدد باقی نمانده. آن هم در کوچه پس‌کوچه‌های محله‌های قدیمی شهر. اهالی محله خواجه‌عطا هم خاطرات‌شان از دریا و ساحل به روزهای دور برمی‌گردد. به بیش از یکی دودهه قبل که هنوز بلوارهای ساحلی به بهانه توسعه، دریا را نبلعیده بودند و روی جسم ساحل، آسفالت ریخته نشده بود. بندرعباس برای بندری‌های قدیم با دریایش معنا می‌شد که حالا جاده‌ها آن را دوره کرده‌اند و همین خیابان‌های به ظاهر عریض و طویل هم به وقت طوفان‌های خلیج فارس نمی‌توانند استواری کنند و زیر دریای خروشان مدفون می‌شوند. دریایی که ساحلش را می‌خواهد اما حالا به جای ساحل چندین و چند مجتمع و پارک و خیابان در آن ساخته شده است. اهالی محله سورو تنها بازماندگان نزدیک به دریا در شهری ساحلی‌اند. آنها هم امیدی ندارند که چندسال آینده توسعه نامتوازن شهر، دریا را از آنها هم دور کند و به جایش جاده‌های آسفالت‌ه و خانه‌های سنگی تحویل‌شان بدهد. بعضی خانه‌های قدیمی در این محل باقی مانده و هنوز تب‌وتاب پوشیدن لباس بندری در کوچه‌هایش داغ است: «برعکس آنچه در دیگر مناطق شهر می‌بینید.» این را مرتضی نیک‌نهاد می‌گوید که عکاس است و در همین هفته گذشته با هشتگی در توئیتر از خودش و همشهریان و مسئولان شهری پرسیده: «بندرعباس من کجاست؟» بندرعباسی که برای او در بازار ماهی‌فروشان خلاصه می‌شد که جمع شده و خاطراتش در بازار روزی بود که دیگر هیچ چیزش شبیه بازارهای بندری نیست: «ساخت‌وسازهای بی‌رویه در شهری به قدمت بندرعباس، خراب‌کردن بافت سنتی، جاده‌سازی‌های بی‌حساب و کتاب به بهانه شهری‌کردن و درنهایت از بین بردن نمادهای محلی شهر اتفاقی بوده که در سال‌های اخیر شاهدش بودیم. در تمام شهرها و کشورهای قدیمی دنیا حتی یک میخ هم بی‌اجازه نمی‌توان به دیوار کوبید اما اینجا به راحتی تمام اصالت و زیبایی‌های شهر به بهانه توسعه از بین رفته است.» کوچه‌ها و خیابان‌های بندرعباس برای مرتضی مانند خانواده‌اش بودند. قوم و خویشی که به وقت دل‌تنگی به آنها سر می‌زد و در این سال‌ها شاهد بود که هر روز جان یکی از این اقوام گرفته شده است: «می‌گویند بودجه نیست، اما اگر بودجه نیست، چطور سازه‌ای عجیب در دل دریا گذاشته‌اند که نام بندرعباس دارد و می‌گویند یک میلیارد برایش هزینه کرده‌اند؟» مرتضی در سال‌های گذشته از تغییرات بندرعباس عکاسی کرده. از کوچه‌هایی که زباله‌هایش تمامی ندارد و سازمان پسماند برایش کاری نمی‌کند و فاضلاب‌های شهری که مستقیم با لوله به خلیج فارس می‌ریزد: «اگر از بندری‌ها پرسید کجا می‌روند برای تفریح، می‌گویند ساحل اما حالا سال‌هاست بوی فاضلاب نمی‌گذارد کسی لب ساحل بنشیند یا تنی به آب بزند.» شهرام هم در تمام سال‌هایی که دبیر انجمن اسلامی دانشگاه آزاد بوده، بارها با سایر دانشجویان جلسه گذاشته: از مسئولان شهری مطالبه کرده اما هیچ‌کس پاسخی به آنها نداده است. او بارها

